

Національний
банк України

Результати опитування керівників підприємств **Чернівецької області** щодо їх ділових очікувань*

III квартал 2020 року

*Надані результати є відображенням лише думки респондентів – керівників підприємств Чернівецької області в III кварталі 2020 року і не є прогнозами та оцінками Національного банку України.

Результати опитування підприємств Чернівецької області у III кварталі 2020 року свідчать, що на тлі продовження адаптивного карантину респонденти очікують уповільнення скорочення обсягів виробництва товарів і послуг в Україні в наступні 12 місяців. Водночас керівники підприємств позитивно оцінюють перспективи розвитку своїх підприємств. Прогнозується помірна інфляція. Девальваційні очікування високі.

У наступні 12 місяців керівники підприємств області очікують:

- **зменшення обсягів виробництва товарів та послуг в Україні** нижчими темпами: баланс відповідей – «мінус» 9.1% (у попередньому кварталі – «мінус» 27.3%) (графік 1), у цілому по Україні – «мінус» 16.1%;
- **помірне зростання цін на споживчі товари та послуги:** 81.8% респондентів очікують інфляцію до 7.5% (у попередньому кварталі – 54.5%), у цілому по Україні – 55.6%. **Головним чинником інфляції** респонденти називають витрати на виробництво (графік 2);
- **значну девальвацію національної валюти:** знецінення гривні відносно долара США очікують 90.0% респондентів (у попередньому кварталі – 54.5%), у цілому по Україні – 83.2%;
- **поліпшення фінансово-економічного стану своїх підприємств:** баланс відповідей – 9.1% (у попередньому кварталі – 0.0%), у цілому по Україні – 4.4% (таблиця);
- **зростання загальних обсягів реалізації виробленої продукції:** баланс відповідей – 9.1% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 27.3%). Обсяг реалізації продукції на зовнішньому ринку залишиться без змін: баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 66.7%) (таблиця). У цілому по Україні очікується зростання обсягів реалізації: баланси відповідей – 9.8% та 4.3% відповідно;
- **інвестиційні видатки на виконання будівельних робіт на поточному рівні:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 10.0%). **Обсяг видатків на машини, обладнання,** за оцінками респондентів, **зменшиться:** баланс відповідей – «мінус» 10.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 20.0%). У цілому по Україні баланси відповідей – «мінус» 4.7% та 5.2% відповідно;
- **скорочення кількості працівників** на своїх підприємствах: баланс відповідей – «мінус» 10.0% (у II кварталі 2020 року – «мінус» 9.1%) (графік 4), у цілому по Україні – «мінус» 10.8%;
- **зростання цін як на товари/послуги, що купуються, так і на продукцію власного виробництва** невисокими темпами: баланси відповідей – 45.5% та 36.4% відповідно (у II кварталі 2020 року – 70.0% та 27.3% відповідно) (графік 6). На подорожчання товарів/послуг власного виробництва, за оцінками респондентів, найбільше впливатимуть вартість трудових ресурсів та ціни на енергоносії (оцінки впливу факторів зросли) (графік 7);
- **зростання витрат на одиницю продукції:** баланс відповідей, як і в попередньому кварталі, – 54.5%. **Витрати на оплату праці одного найманого працівника зростатимуть значно вищими темпами:** баланс відповідей – 81.8% (у II кварталі 2020 року – 36.4%) (графіки 4, 6).

Головними чинниками, що обмежують спроможність підприємств нарощувати виробництво, респонденти називають брак обігових коштів та кваліфікованих працівників (оцінки впливу зросли) (графік 5). Значно посилюється вплив обмежених можливостей отримання кредиту.

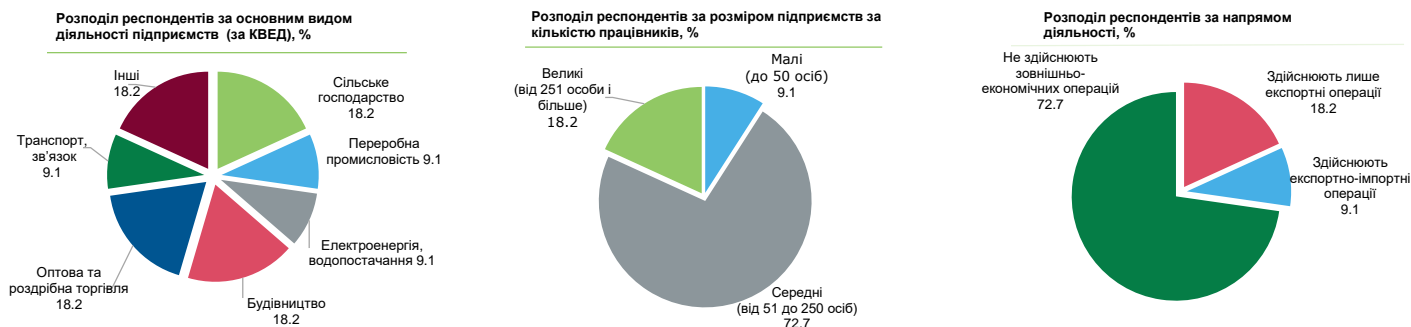
Респонденти планують брати банківські кредити виключно в національній валюті. Наявність інших джерел фінансування – головний стримуючий чинник залучення кредитних ресурсів (графік 9).

90.9% респондентів зазначили, що не мають проблем із проведенням операцій з коштами, розміщеними на банківських рахунках, у цілому по Україні – 96.6%.

Оцінки респондентів щодо стану підприємств на момент опитування (графік 3):

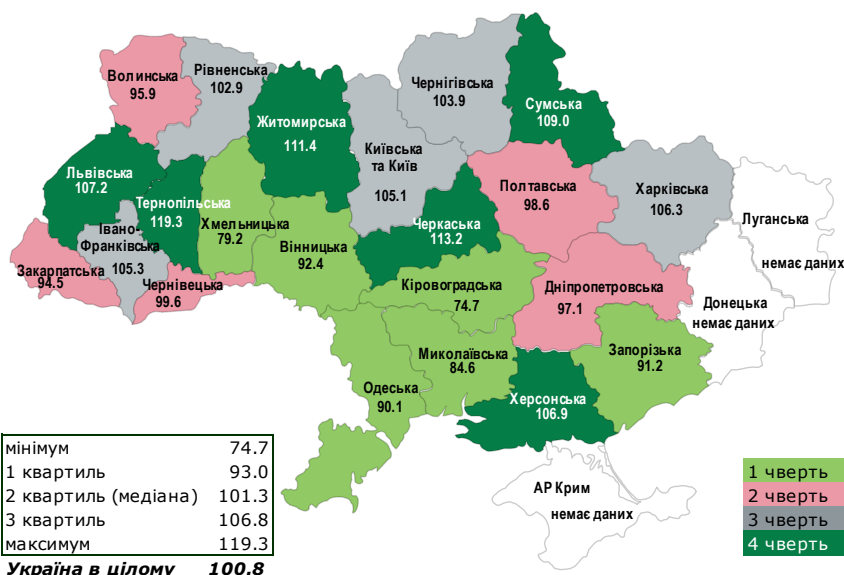
- **поточний фінансово-економічний стан підприємств задовільний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – «мінус» 18.2%). У цілому по Україні фінансово-економічний стан підприємств оцінюється як поганий: баланс відповідей – «мінус» 5.6%;
- **рівень залишків продукції власного виробництва** значно знизився і є **нормальний:** баланс відповідей – 0.0% (у попередньому кварталі – 50.0%);
- **підприємства області спроможні задовольнити неочікуване зростання попиту за рахунок власних ресурсів:** баланс відповідей – 27.3% (у попередньому кварталі – 9.1%).

Паспорт вибірки^{1,2}

- період проведення – 05–28 серпня 2020 року;
- опитано всього 11 підприємств;
- вибірка підприємств за видами економічної діяльності нерепрезентативна.

Індекс ділових очікувань на наступні 12 місяців за областями³, %

*квартиль - значення ознаки, яка ділить ранжовану сукупність значення показника (ІДО) на чотири рівновеликі частини;
**медіана - значення ознаки, яка розміщується в середині ранжованої сукупності і поділяє її на дві рівні частини.

Таблиця. Очікування підприємств Чернівецької області щодо ділової активності (за складовими)

Очікування респондентів у наступні 12 місяців щодо:	Баланси відповідей, %				
	III кв. 2019 р.	IV кв. 2019 р.	I кв. 2020 р.	II кв. 2020 р.	III кв. 2020 р.
фінансово-економічного стану	20.0	20.0	9.1	0.0	9.1
загальних обсягів реалізації продукції власного виробництва	20.0	9.1	9.1	-27.3	9.1
інвестиційних витратків на проведення будівельних робіт	22.2	0.0	10.0	-10.0	0.0
інвестиційних витратків на машини, обладнання та інвентар	11.1	-11.1	0.0	-20.0	-10.0
кількості працівників	-22.2	-9.1	-20.0	-9.1	-10.0

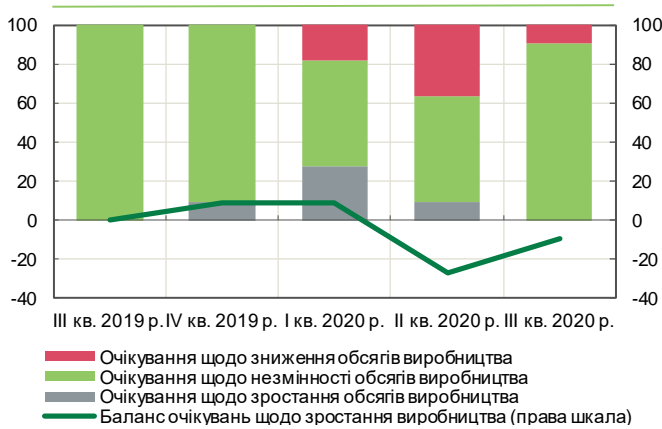
¹ Вибірка формується пропорційно внеску регіону і виду економічної діяльності у виробництво валової доданої вартості України.

² В окремих випадках незначні розбіжності між підсумками та сумою складових можливі за рахунок округлення.

³ Індекс ділових очікувань – агрегований показник щодо очікуваного розвитку підприємств у наступні 12 місяців, розрахований за балансами відповідей респондентів стосовно змін фінансово-економічного стану підприємства та майбутньої економічної активності.

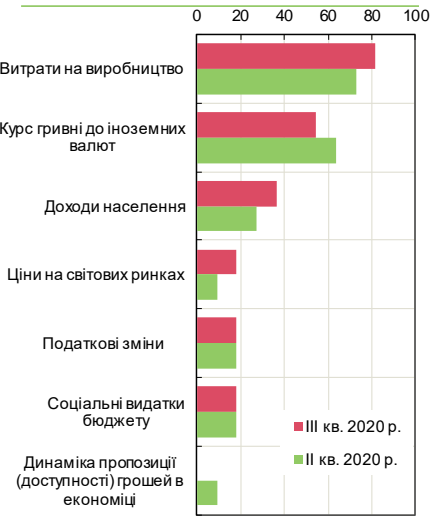
Графік 1

Динаміка очікувань щодо зміни обсягів виробництва товарів та послуг в Україні в наступні 12 місяців, відсоток відповідей

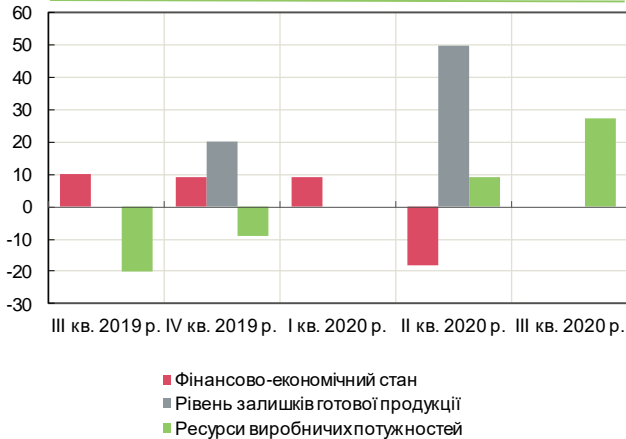
Графік 2

Оцінка респондентами факторів, які обумовили їх очікування щодо зростання цін на споживчі товари та послуги, відсоток відповідей

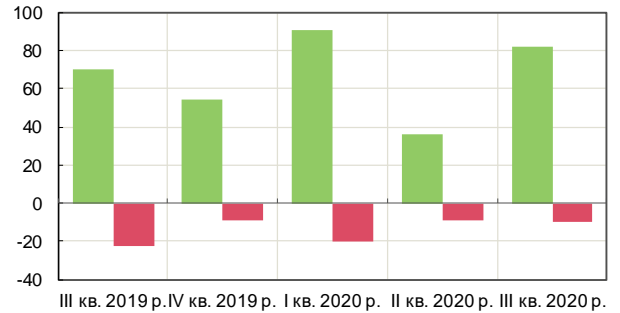
Графік 3

Економічна активність підприємств на момент опитування, баланс відповідей

Графік 4

Динаміка очікувань респондентів щодо зміни кількості працівників та оплати одного найманого працівника у наступні 12 місяців, баланс відповідей

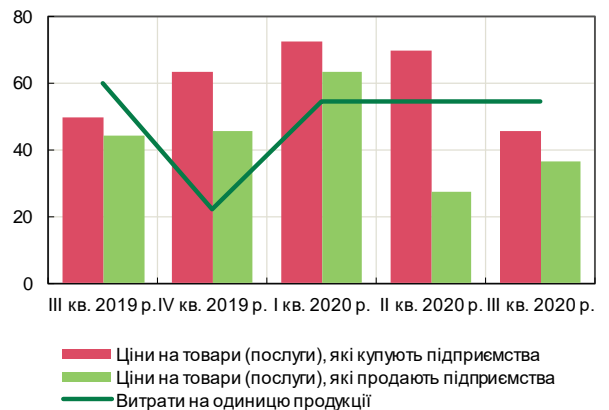
Графік 5

Оцінка респондентами факторів, які обмежують спроможність їх підприємств збільшувати виробництво, відсоток відповідей

Графік 6

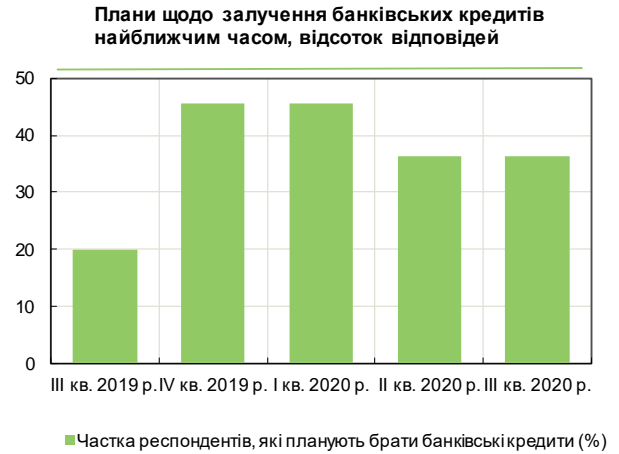
Динаміка очікувань щодо змін цін виробників у наступні 12 місяців, баланс відповідей

Графік 7

Графік 8

Графік 9

